

"Fer callar els fusells no vol dir construcció de la pau"

diarilaveu.com/entrevista/77352/entrevista-Gloria-Amparo-Su%C3%A1rez-OFP

Gloria Amparo Suárez

Representant d'Organització Femenina Popular (OFP). Barrancabermeja, Colòmbia

Gloria Amparo Suárez: "Veiem que cada vegada la ultradreta està més junta i més forta. Angoixa i preocupa el que pot estar passant en els territoris".

Sergi Tarín / València

Gloria Amparo Suárez ha passat més de mitja vida amb les comunitats populars del Magdalena Mitjà, un vast territori al centre de Colòmbia, amb pobles de diversos departaments i cosit pel Magdalena, el gran riu de la vida i de la mort. Allà molts el consideren un cementeri en moviment. Aigües endins anaven a parar els cossos dels assassinats durant els anys durs del conflicte. Les mares que res no saben dels fills encara porten flors i espelmes al riu. I a les seues vores, pregunten. És una lluita callada, de resistència. "De tossudesa, fins i tot", afegeix Suárez, un dels rostres emblemàtics de l'OFP, entitat amb més de 40 anys de treball sobre el terreny i objectiu de guerra dels paramilitars des de fa més d'una dècada.

Suárez va participar dilluns en unes jornades feministes organitzades a la Universitat de València i va parlar amb Diari La Veu sobre el futur immediat de Colòmbia, on el pròxim 27 de maig es votarà el nou president, del qual dependrà la pervivència o no d'un procés de pau encara molt incipient.

En novembre es complirà un any de la firma definitiva dels acords de pau a Colòmbia. Quin és el balanç?

És un moment molt important i tenim moltes esperances. Des del procés de les dones fa molts anys que demanem eixides negociades al conflicte, que la guerra acabe. També s'ha de produir el desmantellament definitiu dels paramilitars, que continuen actuant en la nostra zona i tenint control econòmic i polític. Sabem que és important el que hem aconseguit fins al moment, però encara queda moltíssim i això ens preocupa. Hi ha una pau, un cessament i uns acords amb les FARC [Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia], però encara no ho veiem als territoris. Continuen els morts, els desapareguts i estem parlant de 200 assassinats, en un any, de líders defensors de drets humans, de dones, de comunitats indígenes i afrodescendents, de persones de les meses municipals de víctimes. Fer callar els fusells no vol dir construcció de la pau i encara no som al postconflicte. Hi ha pressió dels paramilitars, que diuen que no permetran el reintegrament de les persones de

la guerrilla, que si arriben hi haurà sang i morts. La setmana passada van assassinar quatre dones i sis homes desmobilitzats de les FARC.

I a l'OFP continuen les amenaces?

L'alerta és permanent. De vegades ens avisen que no podem anar a fer reunions o activitats a segons quins llocs. És cert que en l'últim any no hem rebut cap amenaça directa, però sí que arriben missatges inquietants demanant que ens cuidem, que encara no estem bé i que si no és suficient amb el que ja hem viscut. A nosaltres, qui ens amenaça i ens va declarar objectiu militar van ser els paramilitars. Fins que no els eradiquen, tindrem eixa sensació de risc. Des de principis d'any, a Barrancabermeja, 19 joves d'entre 15 i 20 anys s'han suïcidat. Són joves vinculats al paramilitarisme, al microtràfic de drogues, que en algun moment comencen a ser un problema per a ells mateixos. Les mares diuen que hi ha pressions i que aquests suïcidis no són tan voluntaris. I continuen els atacs contra les dones amb més de 2.000 casos de violència sexual enguany a Bucaramanga. I l'any passat, més de 3.000. Les dinàmiques són eixes i nosaltres estem allí. Per què continua actuant el paramilitarisme amb tanta impunitat quan l'eradicació és un dels principals compromisos de procés de pau?

L'estat colombià ha creat el paramilitarisme i mentre no hi haja una voluntat política real dels qui l'han creat, finançat i sustentat, continuarà el control territorial. I veiem que cada vegada la ultradreta està mes junta i més forta. Angoixa i preocupa el que pot estar passant en els territoris.

L'octubre de 2016, el poble colombià va dir que no al procés de pau durant un plebiscit. El pròxim maig hi ha eleccions presidencials a Colòmbia. Ha variat la sensibilitat de l'electorat respecte a la solució del conflicte?

El que es veu en l'expressió del sector popular, de les dones, és l'angoixa perquè el procés de pau no vaja endavant. Hi ha una violència estructural que ens empobreix: l'atur, la manca d'educació, de sanitat. L'Estat ven cap a fora que estem en pau, en el postconflicte, però en els pressupostos de 2018 la major inversió és per a la guerra, per a la cosa militar. I menys recursos per a salut i educació. Això ens dóna una lectura de la intencionalitat de cara al pròxim any i amb unes eleccions.

Això significa que el procés de pau no és irreversible?

Té moltes debilitats i molts enemics. L'Estat té els seus interessos. Hi ha moltes multinacionals, capital internacional, que vol explotar els recursos. En cada zona que ha anat desocupant la guerrilla, s'han anat posicionant els paramilitars. I en cada zona on hi ha riquesa, recursos naturals, sabem que l'estat colombià està acordant concessions i negocis amb multinacionals. Fins a quin punt tot aquest procés és la pau o una excusa

per a desocupar i netejar zones del nostre territori i lliurar els recursos?

Quines han sigut les principals fites de les dones amb l'acord de pau?

Hem enfortit el treball en la regió, ens mantenim en els municipis, hem fet un treball de teixit social, edictes populars, assemblees comunals i populars per la participació i l'apoderament de les dones. El conflicte ha afectat majoritàriament i desproporcionadament el cos de les dones. Però no sols hem sigut les víctimes, sinó que també hem defensat i reconstruït el territori. Tenim moltes coses a dir i aportar, però és important que aquest procés arribe als territoris, ja que, d'una banda, es negocia i s'acorda i, de l'altra, no es compleix i s'accelera la persecució als defensors de drets humans.

Se senten acompanyades per la comunitat internacional?

L'acompanyament arriba des de dos àmbits. Primer, entre estats. Colòmbia és prioritària per a certs països i rebem suport perquè hi ha una possibilitat econòmica d'explotació de recursos i d'interés. Però també està la solidaritat entre pobles, entre les organitzacions, grups de dones, onegés. Ací sí que sentim el suport. Sabem que no estem sols, que hi ha molts amics i amigues que ens ajuden a fer denúncia.

El passat març un grup de polítics valencians va participar en una missió d'observació internacional a Colòmbia i van ser durament criticats per la dreta local amb l'argument que anaven a fer "turisme solidari" i que el que passa allà "no era interessant per als valencians". Què hi pensa?

Aquesta presència allà és vital, està salvant vides, ajudant a enfortir un procés i fer-lo visible. Difícilment l'estat colombià, els paramilitars, s'atreviran a atacar, a generar més persecució i morts, perquè saben que hi ha uns ulls pendents. Tant de bo continue eixe interès i acompanyament.